

Triển vọng xuất khẩu trái bưởi của các địa phương thuộc vùng núi, vùng sâu, vùng xa

1. Đặc điểm của sản phẩm

Theo Cục Bảo vệ thực vật (Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn), bưởi là một trong những cây trồng chủ lực ở nước ta, diện tích lên tới 105.400 ha, sản lượng gần 905 nghìn tấn/năm. Các giống bưởi đa dạng, đặc trưng cho từng vùng miền như: bưởi da xanh, bưởi năm roi, bưởi Diễn, bưởi đỏ, bưởi Đoan Hùng...

Trong đó, bưởi trồng tập trung ở Đồng bằng sông Hồng hơn 13.000 ha, sản lượng trên 175 nghìn tấn; Trung du miền núi phía Bắc hơn 30.000 ha, sản lượng 253 nghìn tấn. Riêng Đồng bằng sông Cửu Long có khoảng 32.000ha, sản lượng khoảng 369 nghìn tấn.

Bên cạnh việc tiêu thụ trong nước, thời gian gần đây trái bưởi đã được cấp phép và xuất khẩu vào Mỹ, Canada, New Zeleand, Anh...

1.1. Bưởi Đoan Hùng

Bưởi Đoan Hùng là giống bưởi đặc sản nổi tiếng tại tỉnh Phú Thọ. Loại trái cây đặc biệt này được trồng tại vùng đất Đoan Hùng, một huyện thuộc tỉnh Phú Thọ, vùng trung du Bắc Bộ, nơi hợp lưu của hai con sông là sông Lô và sông Chảy.

Hiện nay, Bưởi Sửu và bưởi Bằng Luân là hai giống bưởi đã làm nên thương hiệu “Bưởi đặc sản Đoan Hùng” với mùi thơm đặc biệt, vị ngọt mát, vỏ mỏng, tâm mọng nước. Nhờ đó, tháng 3/2006, sản phẩm bưởi quả Đoan Hùng được Cục Sở hữu Trí tuệ thuộc Bộ Khoa học Công nghệ ghi nhận vào sổ đăng ký quốc gia tên gọi xuất xứ hàng hoá và được Nhà nước bảo hộ vô thời hạn.

Nhờ được đăng ký bảo hộ thương hiệu và chứng nhận chỉ dẫn địa lý nên những năm gần đây, giá trị của quả bưởi Đoan Hùng tăng lên nhanh chóng. Cây bưởi đã trở thành cây kinh tế mũi nhọn, mang lợi ích kinh tế cao cho người dân trong huyện, nhiều hộ đã thoát nghèo, vươn lên làm giàu từ cây bưởi.

Hiện, huyện Đoan Hùng đã có 5 sản phẩm được công nhận sản phẩm OCOP cấp tỉnh, trong đó, bưởi Đoan Hùng là sản phẩm duy nhất đạt 4 sao. Đây được xem là "đòn bẩy" quan trọng giúp sản phẩm bưởi Đoan Hùng quảng bá thương hiệu, mở rộng thị trường.

Về sản lượng, toàn huyện Đoan Hùng hiện có trên 2.700 ha trồng bưởi, trong đó có hơn 1.400 ha bưởi đặc sản, tập trung nhiều tại các xã: Chí Đám, Bằng Luân, Hùng Xuyên, Hợp Nhất, Vân Đôn, Tây Cốc... Sản lượng bưởi quả có sự tăng trưởng rõ rệt từ 11.000 tấn năm 2016 lên 29.000 tấn năm 2022, giá trị sản phẩm ước đạt 350 tỉ đồng.

Bình quân mỗi ha bưởi cho thu nhập cao gấp 6 lần trồng lúa và gấp 30 lần trồng cây lâm nghiệp, gấp 5 lần trồng chè. Thu nhập bình quân đầu người đạt 37,69 triệu đồng/năm từ cây bưởi Đoan Hùng. Giá trị sản phẩm mang lại từ cây bưởi đặc sản tăng khoảng 5,02%/năm, đã đóng góp quan trọng vào tốc độ tăng trưởng nông lâm nghiệp của huyện.

Toàn huyện Đoan Hùng có 14 HTX tham gia vào quy trình sản xuất, kinh doanh sản phẩm từ cây bưởi. Các HTX đã chủ động, tích cực trong việc liên kết với các hộ dân để hình thành vùng sản xuất hàng hóa tập trung, đảm bảo nguồn nguyên liệu đầu vào đạt chất lượng phục vụ cho hoạt động sản xuất.

Đặc biệt, cùng với quả bưởi truyền thống, sau nhiều năm nghiên cứu và chính thức đi vào sản xuất, Hợp tác xã công nghệ cao Đoan Hùng đã chế biến và đưa ra thị trường nhiều sản phẩm với nhiều công dụng khác nhau góp phần gia tăng giá trị kinh tế cho cây bưởi. Với các nguyên liệu sẵn có từ bưởi như hoa bưởi, vỏ bưởi, hạt bưởi, cùi bưởi... đã sản xuất thành các sản phẩm phục vụ người tiêu dùng và khách du lịch như: tinh dầu vỏ bưởi, mút vỏ bưởi, cùi bưởi sấy khô để làm chè bưởi, hạt bưởi ép làm tinh dầu, cung cấp vỏ bưởi cho các cửa hàng gội đầu..., với nhiều công dụng như: làm đẹp, chống rụng tóc, tan mỡ bụng, chống lão hoá da... Những sáng tạo mới đã tạo công ăn việc làm cho người dân, nâng cao giá trị cây bưởi và góp phần tạo thêm thu nhập đáng kể.

Nhờ giá trị mang lại từ cây bưởi, huyện Đoan Hùng phấn đấu đến năm 2025 sẽ nâng tổng diện tích cây bưởi đạt 3.000 ha; sản lượng trên 30.000 tấn, đồng thời bảo vệ và phát triển thương hiệu "Bưởi đặc sản Đoan Hùng."

Trên cơ sở đó, huyện Đoan Hùng tập trung rà soát quỹ đất, tận dụng một số diện tích đất cao hạn, diện tích chân ven đê để trồng mới 840 ha bưởi đặc sản; xây dựng kế hoạch thành lập các cơ sở sản xuất cây giống chất lượng cao đảm bảo cung cấp cho nông dân với giá thành hợp lý.

Thời gian tới, để cây bưởi phát triển thành ngành hàng chủ lực, huyện Đoan Hùng tập trung thực hiện đồng bộ giải pháp tăng chất lượng, giá trị cây bưởi trồng. Trước hết, tăng cường khuyến nông, ứng dụng tiên bộ kỹ thuật vào sản xuất theo hướng công nghệ cao, hữu cơ, VietGAP.

Không chỉ tiêu thụ trong nước, bưởi Đoan Hùng cũng đang hướng tới việc xuất khẩu ra thị trường quốc tế.

Đầu năm 2022, Sở Nông nghiệp và Phát triển nông thôn tỉnh Phú Thọ phối hợp với Ủy ban Nhân dân huyện Đoan Hùng và Công ty cổ phần Công nghệ nông nghiệp hữu cơ Kim Hằng Lục Ngạn tổ chức xuất khẩu lô bưởi Đoan Hùng đầu tiên đi thị trường Cộng hòa Liên bang Nga. Đây là sự kiện quan trọng, mở ra một giai đoạn mới, một thị trường mới, một tương lai mới cho cây bưởi và người nông dân trồng bưởi huyện Đoan Hùng.

Thông tin từ Chi cục Trồng trọt và Bảo vệ thực vật tỉnh Phú Thọ cho biết, Cục Bảo vệ thực vật (Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn) đã cấp 9 mã số vùng trồng cho hơn 366 ha diện tích bưởi đặc sản Đoan Hùng tỉnh Phú Thọ; sản lượng gần 4.500 tấn đủ điều kiện xuất khẩu sang Mỹ. Tuy nhiên, số lượng bưởi đặc sản này phải lỡ nhịp xuất khẩu sang Mỹ do không có cơ sở chiếu xạ.

1.2. Bưởi đỏ Tân Lạc

Bưởi đỏ là giống cây trồng bản địa của huyện Tân Lạc – tỉnh Hòa Bình. Năm 2017, Bưởi đỏ Tân Lạc được Cục Sở hữu trí tuệ cấp chứng nhận nhãn hiệu tập thể. Tháng 12/2021 UBND huyện Tân Lạc đã ban hành Quyết định phê

duyet “Đề án nâng cao năng suất, chất lượng và hiệu quả sản phẩm Bưởi Tân Lạc giai đoạn 2021 – 2025, tầm nhìn đến năm 2030”.

Đến nay, diện tích trồng bưởi toàn huyện đạt gần 1.200 ha. Trong đó có 240 ha bưởi đỏ được chứng nhận VietGAP, hữu cơ. Đặc biệt, 6 mã số vùng trồng theo tiêu chuẩn xuất khẩu sang EU được cấp cho 140 ha bưởi đỏ trồng tập trung, có 1 mã cơ sở đóng gói quả tươi. Các vùng trồng được giám sát nghiêm ngặt về dịch bệnh và việc canh tác, phòng ngừa dịch bệnh của người sản xuất. Những năm qua, cây bưởi đã trở thành cây trồng chủ lực và sinh kế của người dân Tân Lạc.

Đặc biệt, ngày 24/11/2022 UBND huyện Tân Lạc phối hợp với sở Nông nghiệp và Phát triển nông thôn tỉnh Hòa Bình và Công ty CP Nông nghiệp hữu cơ FUSA tổ chức xuất khẩu 5.400 quả bưởi đỏ Tân Lạc đầu tiên sang Anh.

Đây được xem là động lực để nông dân tỉnh Hòa Bình tiếp tục có những chuyển hướng đối với các mặt hàng nông sản khác được xuất khẩu, đưa xuất khẩu trở thành một trong những kênh tiêu thụ đối với những sản phẩm chủ lực của tỉnh.

Để nâng cao năng suất, đảm bảo chất lượng, hiệu quả để sản phẩm bưởi Tân Lạc là một trong những loại cây trồng chủ lực, là sản phẩm OCOP tiêu biểu, huyện Tân Lạc đã chủ trương không mở rộng thêm diện tích, mà tận dụng những diện tích bưởi hiện có để đầu tư, thâm canh áp dụng biện pháp khoa học kỹ thuật trồng tiên tiến, thay thế diện tích bưởi thoái hóa, chất lượng kém.

Ưu tiên phát triển các mô hình vườn mẫu, công tác bảo quản, sơ chế sản phẩm, bảo vệ nhãn hiệu tập thể hàng hóa, xây dựng công nhận văn bằng bảo hộ chỉ dẫn địa lý sản phẩm bưởi Tân Lạc.

Hiện nay huyện Tân Lạc quy hoạch vùng sản xuất bưởi tập trung tại các xã Ngọc Mỹ, Đông Lai, Thanh Hối, Tử Nê, Phong Phú, Mỹ Hòa và thị trấn Mãn Đức.

Toàn huyện phấn đấu đến năm 2025 có khoảng 500 ha diện tích trồng bưởi được công nhận đạt tiêu chuẩn VietGAP hoặc chứng nhận sản phẩm đạt tiêu chuẩn an toàn thực phẩm kết hợp với xây dựng nhãn hiệu hàng hóa, với sản lượng đạt trên 20.000 tấn và giá trị đạt khoảng 450 triệu đồng/ha.

1.3. Bưởi Diễn Yên Thủy

Cũng tại Hoà Bình, từ những gốc bưởi ban đầu, diện tích bưởi Diễn Yên Thủy đang ngày càng phát triển. Tới nay, tổng diện tích bưởi Diễn của tỉnh Hoà Bình vào khoảng 2.300 ha, chiếm 45% diện tích bưởi, chiếm 22% tổng diện tích cây ăn quả có múi của cả tỉnh, trong đó riêng huyện Yên Thủy đạt trên 600 ha bưởi Diễn.

Trái bưởi Diễn Yên Thủy đã Cục Sở hữu trí tuệ ban hành quyết định cấp giấy chứng nhận đăng ký nhãn hiệu chứng nhận bưởi Yên Thủy vào ngày 9/9/2019. Trong đó, riêng xóm Đại Đồng trồng 110 ha bưởi diễn, trong đó có 30 ha của HTX nông nghiệp Đại Đồng đã được cấp mã số vùng trồng, chứng nhận VietGAP và được công nhận là sản phẩm OCOP.

UBND huyện Yên Thủy cho biết, những năm gần đây, cây bưởi diễn đã phát huy vai trò là cây trồng chủ lực trên địa bàn huyện. Các hợp tác xã, tổ hợp tác trồng cây có múi được hình thành đã vận động Nhân dân tham gia chuyển đổi diện tích cây trồng kém hiệu quả sang chuyên canh trồng cây có múi cho thu nhập trung bình từ 300-400 triệu đồng/ha.

Đầu tháng 12/2022, những quả bưởi Diễn Yên Thủy đầu tiên đã được xuất khẩu sang thị trường Anh - thị trường khó tính bậc nhất châu Âu. Sau khi có mặt tại Anh, trái bưởi Diễn Yên Thủy được bày bán tại chuỗi siêu thị Longdan và nhận được sự chào đón của cộng đồng người Việt tại xứ sở sương mù. Dấu mốc này khẳng định chất lượng, thương hiệu cho bưởi Diễn Yên Thủy, mở ra cơ hội nâng cao giá trị quả bưởi Diễn nói riêng, nông sản địa phương nói chung.

Để có được kết quả này, từ năm 2021, sau khi được cấp mã số vùng trồng, để định hướng xuất khẩu, việc canh tác bưởi càng được người dân nơi đây chú trọng. Toàn bộ vùng trồng thường xuyên được giám sát quá trình canh tác, nhật ký đồng ruộng và sự xuất hiện của các loài dịch hại cũng như việc đảm bảo ATTP. Kết quả phân tích dư lượng của 821 hoạt chất BVTV cho thấy, toàn bộ 6 mẫu bưởi của 12 nhà vườn đều không phát hiện dư lượng của bất kỳ hoạt chất nào. Như vậy, tất cả các yêu cầu kỹ thuật đã được đáp ứng, sẵn sàng để sản phẩm bưởi diễn Yên Thủy thâm nhập thị trường Anh cũng như các thị trường khác trên thế giới.

Bên cạnh đó, để thúc đẩy tiêu thụ trái bưởi Diễn UBND huyện Yên Thủy đã triển khai các giải pháp nâng cao giá trị, chất lượng sản phẩm và tìm đầu ra ổn định cho các sản phẩm như: xây dựng nhãn hiệu chứng nhận "Bưởi Yên Thủy", hỗ trợ xây dựng và chuẩn hóa OCOP 2 sản phẩm bưởi, gồm bưởi Diễn Đại Đồng, xã Ngọc Lương đạt chuẩn 4 sao, bưởi Diễn xã Hữu Lợi đạt chuẩn 3 sao...

Để trái bưởi Diễn Yên Thủy tiếp tục khẳng định thương hiệu, mở rộng thị trường và tăng sản lượng xuất khẩu, huyện Yên Thủy dự kiến sẽ tiếp tục đẩy mạnh quảng bá thương hiệu, mở rộng thị trường. Đặc biệt quan tâm thực hiện tốt việc giữ gìn chất lượng sản phẩm, đảm bảo an toàn tuyệt đối về vệ sinh ATTP. Ngoài ra, huyện đang nghiên cứu đầu tư xây dựng hệ thống đường giao thông, đường điện, nước tưới để người dân phát triển nông nghiệp chất lượng cao, an toàn.

1.4. Bưởi Da xanh Bến Tre

Trong các loại cây ăn quả được xem là đặc sản, có chất lượng cao của Bến Tre thì bưởi Da xanh là loại quả thuộc nhóm có tiềm năng và có nhiều lợi thế cạnh tranh trên thị trường trong và ngoài nước. Bưởi Da xanh là một trong năm loại trái cây đặc sản của Bến Tre và đã được Bộ Nông nghiệp và Phát triển Nông thôn công nhận là giống quốc gia, được thị trường tiêu thụ trong và ngoài nước ưa chuộng vì có vị ngon đặc trưng.

Ngày 26/01/2018, Cục Sở hữu trí tuệ ra Quyết định số 297/QĐ-SHTT về việc cấp Giấy chứng nhận đăng ký chỉ dẫn địa lý số 00062 cho sản phẩm bưởi Da xanh “Bến Tre” nổi tiếng. Ủy ban nhân dân tỉnh Bến Tre là Tổ chức quản lý chỉ dẫn địa lý này.

Tại tỉnh Bến Tre, sản phẩm đặc sản là bưởi Da xanh có diện tích trên 9,4 nghìn ha (chiếm hơn 34% diện tích cây ăn trái toàn tỉnh), ngành nông nghiệp của tỉnh đã phối hợp các đơn vị liên quan vận động thành lập và củng cố chuỗi bưởi Da xanh với 32 tổ hợp tác và 9 hợp tác xã có 1.467 hộ tham gia với tổng diện tích 542,65 ha.

Bước đầu, tỉnh đã hình thành 18 chuỗi liên kết tiêu thụ sản phẩm của các tổ hợp tác và hợp tác xã. Đồng thời, các địa phương khác cũng đang tích cực phối hợp với Cục Bảo vệ thực vật để triển khai thiết lập mã số vùng trồng bưởi Da xanh xuất khẩu sang Mỹ cho các doanh nghiệp, hợp tác xã, tổ hợp tác và nông dân, sẵn sàng cho việc xuất khẩu lô bưởi Da xanh của Việt Nam sang Mỹ.

Ngày 28/11/2022, UBND tỉnh Bến Tre phối hợp với Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn tổ chức “Lễ công bố xuất khẩu lô bưởi đầu tiên của Việt Nam sang thị trường Mỹ”.

Lô hàng bưởi tươi đầu tiên xuất khẩu từ Việt Nam sang Mỹ thể hiện uy tín, chất lượng và tính chuyên nghiệp của người sản xuất, doanh nghiệp xuất khẩu và cơ quan quản lý trong việc đáp ứng các yêu cầu về an toàn thực phẩm và kiểm dịch thực vật của một trong những thị trường khó tính nhất.

2. Tình hình xuất khẩu bưởi của Việt Nam trong 3 tháng đầu năm 2023

Theo số liệu của Tổng cục Hải quan, xuất khẩu trái bưởi của Việt Nam trong quý I/2023 đạt 9,21 triệu USD, tăng mạnh 75,2% so với cùng kỳ năm ngoái.

Quý I/2023, Việt Nam xuất khẩu trái bưởi tới 19 thị trường trên thế giới, tăng 3 thị trường so với cùng kỳ năm ngoái.

Trong đó, Lào bất ngờ vươn lên trở thành thị trường xuất khẩu trái bưởi lớn nhất của nước ta trong quý I/2023 với kim ngạch đạt 5,82 triệu USD, tăng đột biến 291 lần so với cùng kỳ năm ngoái và chiếm 63,2% tổng kim ngạch xuất khẩu bưởi của Việt Nam.

Tiếp theo, kim ngạch xuất khẩu bưởi sang Papua New Guinea đạt 946,2 nghìn USD, chiếm 10,3% thị phần; Mỹ đạt 502,6 nghìn USD, chiếm 5,5% thị phần; Trung Quốc đạt 499,65 nghìn USD, chiếm 5,4% thị phần...

Đáng chú ý, đây đều là các thị trường xuất khẩu trái bưởi mới của Việt Nam.

Ngoài các thị trường kể trên, hiện trái bưởi của Việt Nam cũng bước đầu tiếp cận được các thị trường khó tính khác như Canada, Đức, Hà Lan, Anh, Hàn Quốc...

Trong thời gian qua, công tác xúc tiến mở rộng thị trường xuất khẩu trái bưởi đã đạt được những kết quả hết sức tích cực.

Cụ thể, sau nhiều năm đàm phán, ngày 4/10/2022, Bộ Nông nghiệp Mỹ đã ra thông báo chính thức cho phép nhập khẩu bưởi tươi của Việt Nam (tên thương mại là citrus maxima). Như vậy, bưởi đã trở thành loại trái cây thứ 7 của Việt Nam được phép xuất khẩu chính ngạch sang Mỹ sau xoài, nhãn, vải, thanh long, chôm chôm và vú sữa.

Tiếp đó, ngày 15/11/2022, trái chanh và bưởi của Việt Nam đã chính thức được cấp phép xuất khẩu sang New Zealand.

Việc Mỹ, New Zealand chấp thuận nhập khẩu quả bưởi tươi Việt Nam mở ra cơ hội lớn cho loại đặc sản này của nước ta. Kim ngạch xuất khẩu được kỳ vọng sẽ tăng mạnh.

Việc ký kết các nghị định thư để xuất khẩu chính ngạch nông sản sẽ tạo điều kiện pháp lý rõ ràng minh bạch, cũng là tạo động lực cho nông dân Việt Nam làm ăn chuyên nghiệp hơn và quy mô lớn hơn.

Tuy nhiên, để xuất khẩu vào các thị trường, sản phẩm phải đáp ứng đầy đủ yêu cầu của nước nhập khẩu về kiểm dịch thực vật và an toàn vệ sinh. Trong đó, đặc biệt quan trọng là sản phẩm trồng phải truy xuất được nguồn gốc, từ quản lý giám sát vùng trồng với các sản phẩm đầu vào, đầu ra; quản lý cơ sở đóng gói. Do vậy, người dân và các doanh nghiệp cần tuân thủ đầy đủ, đúng các quy định, tiêu chuẩn mà phía thị trường nhập khẩu yêu cầu.

Đến nay, cả nước đã có 36 vùng trồng bưởi của 10 tỉnh (gồm Bến Tre, Bà Rịa - Vũng Tàu, Đồng Tháp, An Giang, Tiền Giang, Phú Thọ, Lạng Sơn, Bắc Giang, Hải Dương và Đắk Nông) được cấp mã số vùng trồng bưởi xuất khẩu sang Mỹ với tổng diện tích 752 ha (chiếm 0,71% diện tích trồng bưởi của cả nước), sản lượng dự kiến 13.105,6 tấn (chiếm 1,4 % tổng sản lượng bưởi của cả nước).

Biểu đồ 1: Thị trường xuất khẩu trái bưởi của Việt Nam trong quý I/2023

Thị trường	Quý I/2022 (USD)	Quý I/2023 (USD)	Quý I/2023 so với quý I/2022 (%)	Thị phần (%)	
				Quý I/2022	Quý I/2023
Lào	20.000	5.820.682	29.003,4	0,4	63,2
Papua New Guinea		946.221		0,0	10,3
Mỹ		502.586		0,0	5,5
Trung Quốc		499.651		0,0	5,4
Campuchia	1.652.717	287.487	-82,6	31,4	3,1
Canada	482.372	278.663	-42,2	9,2	3,0
Đức	171.765	276.364	60,9	3,3	3,0
Hà Lan	276.504	156.123	-43,5	5,3	1,7
UAE	96.390	110.708	14,9	1,8	1,2
Malaysia	11.649	94.585	712,0	0,2	1,0
Hồng Kông	2.304.534	90.362	-96,1	43,8	1,0
Singapore	69.233	64.337	-7,1	1,3	0,7
Anh	81.283	33.770	-58,5	1,5	0,4
Hàn Quốc		27.600		0,0	0,3
Qata	15.534	12.121	-22,0	0,3	0,1

Thị trường	Quý I/2022 (USD)	Quý I/2023 (USD)	Quý I/2023 so với quý I/2022 (%)	Thị phần (%)	
				Quý I/2022	Quý I/2023
Oman		4.140		0,0	0,0
Nga	61.846	2.433	-96,1	1,2	0,0
Baren	1.104	2.384	115,9	0,0	0,0
Na Uy		900		0,0	0,0
Philippin	510			0,0	0,0
Phần Lan	4.588			0,1	0,0
Nhật Bản	7.610			0,1	0,0
Tổng	5.257.638	9.211.116	75,2	100,0	100,0

Nguồn: Tính toán từ số liệu của Tổng cục Hải quan

3. Triển vọng xuất khẩu trong thời gian tới

Mặc dù xuất khẩu trái bưởi tăng trưởng khá cao trong thời gian qua, nhưng nếu so với các loại trái cây khác thì con số đạt được vẫn còn khá khiêm tốn.

Hiện nay, công tác xúc tiến thương mại mở cửa thị trường đối với trái bưởi đang được đẩy mạnh. Do đó, loại trái cây này được kỳ vọng sẽ có sự bứt phá trong thời gian tới khi nhu cầu của nhiều thị trường ở mức cao.

- Thị trường Mỹ:

Theo số liệu của Trung tâm Thương mại Quốc tế Mỹ (ITC), Mỹ hiện đang đứng thứ 9 trên thế giới về nhập khẩu trái bưởi. Đáng chú ý, kim ngạch nhập khẩu loại trái cây này của Mỹ đã tăng mạnh gấp 2,1 lần trong 5 năm qua, từ 12,77 triệu USD của năm 2018 lên 27,7 triệu USD vào năm 2022.

Tuy nhiên, trong quý I/2023, kim ngạch nhập khẩu trái bưởi của Mỹ bất ngờ giảm 43,7% so với cùng kỳ năm ngoái, chỉ đạt 4,9 triệu USD.

Trong đó, Mỹ chủ yếu nhập khẩu bưởi từ Ixraen và Mexico với kim ngạch đạt lần lượt là 2,35 triệu USD và hơn 1 triệu USD, giảm 19,6% và 77,3%

so với cùng kỳ. Hai thị trường này chiếm thị phần 47,8% và 22,2% nguồn cung bưởi cho thị trường Mỹ.

Còn với Việt Nam, sau khi được mở cửa thị trường đã vươn lên vị trí thứ 4 về xuất khẩu trái bưởi vào thị trường Mỹ trong quý I/2023 với kim ngạch đạt 379 nghìn USD, chiếm 7,7% trong tổng kim ngạch nhập khẩu bưởi của Mỹ.

Theo quy định của Mỹ, vùng trồng và cơ sở xử lý trái bưởi tươi của Việt Nam xuất khẩu sang Mỹ phải được đăng ký với Cục Bảo vệ thực vật và Cơ quan kiểm dịch động thực vật Mỹ (APHIS) và phải được kiểm tra giám sát định kỳ trong suốt vụ bưởi. Theo đó, các vùng trồng, cơ sở đóng gói bưởi phải có biện pháp quản lý phù hợp để loại bỏ các đối tượng dịch hại mà phía bạn quan tâm, bao gồm các loại ruồi đục quả *Bactrocera dorsalis*, *Zeugodacus cucurbitae*; sâu đục quả *Prays endocarpa* và các loại nấm *Cylindrocarpon lichenicola*, *Phyllosticta citriasiana*.

Đặc biệt, cần lưu ý áp dụng các biện pháp quản lý đối với nấm *Cylindrocarpon lichenicola* và *Phyllosticta citriasiana* như: loại bỏ tất cả quả rụng trước khi đưa vào nhà đóng gói; làm sạch, xử lý nấm và phủ sáp toàn bộ quả; loại bỏ hết lá, cuống và các bộ phận khác của cây (trừ cuống ngắn hơn 2,5cm và vẫn còn gắn vào quả). Bên cạnh đó, các lô hàng bưởi tươi xuất khẩu sang Mỹ phải được xử lý chiếu xạ với liều tối thiểu là 150 Gy, kèm theo Giấy chứng nhận kiểm dịch thực vật, trong đó phần khai báo bổ sung phải ghi rõ lô hàng không nhiễm đối tượng kiểm dịch thực vật và được sản xuất theo phương pháp tiếp cận hệ thống.

Biểu đồ 3: Mỹ nhập khẩu trái bưởi từ các thị trường chính trong quý I/2023

Thị trường	Quý I/2023 (nghìn USD)	So với quý IV/2022 (%)	So với quý I/2022 (%)	Thị phần quý I/2022 (%)	Thị phần quý I/2023 (%)
Tổng	4.907	0,3	-43,7	100,0	100,0
Ixraen	2.347	129,0	-19,6	33,5	47,8
Mexico	1.087	95,5	-77,3	55,0	22,2

Thị trường	Quý I/2023 (nghìn USD)	So với quý IV/2022 (%)	So với quý I/2022 (%)	Thị phần quý I/2022 (%)	Thị phần quý I/2023 (%)
Trung Quốc	966	-43,5	7,3	10,3	19,7
Việt Nam	379	325,8		0,0	7,7
Pêru	54	-95,3		0,0	1,1
Morocco	36		-63,3	1,1	0,7
Guatemala	31			0,0	0,6
Đài Loan	8			0,0	0,2

Nguồn: Trung tâm Thương mại Quốc tế

- Thị trường Trung Quốc

Theo số liệu của Trung tâm Thương mại Quốc tế (ITC), Trung Quốc hiện đang đứng thứ 2 trên thế giới về nhập khẩu trái bưởi với kim ngạch tăng mạnh gần 9,5 lần từ 12,6 triệu USD của năm 2011 lên tới 132,77 triệu USD năm 2021.

Năm 2022 do ảnh hưởng bởi chính sách Zero COVID nên nhập khẩu bưởi của Trung Quốc giảm 8,7% xuống còn 121,23 triệu USD.

Bước sang quý I/2023, mặc dù Trung Quốc đã mở cửa trở lại sau đại dịch nhưng nhu cầu về trái bưởi vẫn chưa phục hồi hoàn toàn. Theo số liệu của Hải quan Trung Quốc, trong quý đầu tiên của năm 2023 Trung Quốc đã nhập khẩu 10.632 tấn bưởi với trị giá 16,8 triệu USD, giảm 15,1% về lượng và 14% về trị giá so với cùng kỳ năm ngoái.

Số liệu cho thấy, Thái Lan và Lào hiện đang là thị trường cung cấp bưởi lớn nhất vào Trung Quốc với thị phần chiếm 39,2% và 38,1%. Riêng với Lào, đây là thị trường mới xuất khẩu bưởi vào Trung Quốc từ năm ngoái sau khi được cấp phép.

Ngoài ra, Ixraen và Ai Cập cũng là những thị trường cung cấp trái bưởi hàng đầu vào Trung Quốc với thị phần chiếm lần lượt là 11,5% và 10,6%.

Theo số liệu của Hải quan Trung Quốc thì Việt Nam chưa ghi nhận xuất khẩu bưởi vào nước này.

Hiện nay, các sản phẩm mang thương hiệu Việt Nam được ký Nghị định thư gồm có: Cám gạo, gạo, măng cụt, thạch đen, sầu riêng, chuối, khoai lang.

Bên cạnh đó, hiện nay Việt Nam đang đàm phán để ký Nghị định thư xuất khẩu các loại quả như thanh long, dưa hấu, vải, nhãn, chôm chôm, xoài và mít. Ớt và chanh leo đang được cho phép xuất khẩu tạm thời sang thị trường Trung Quốc. Đối với nhóm trái cây có múi như cam, bưởi... và dứa đang trong giai đoạn đàm phán kỹ thuật. Cục Bảo vệ thực vật cũng đã nộp hồ sơ đề nghị mở cửa thị trường cho quả na và thảo quả.

Biểu đồ 3: Trung Quốc nhập khẩu trái bưởi từ các thị trường chính trong quý I/2023

Thị trường	Quý I/2023		So với quý I/2022 (%)		Thị phần theo lượng (%)	
	Lượng (tấn)	Trị giá (nghìn USD)	Lượng	Trị giá	Quý I/2022	Quý I/2023
Thái Lan	4.167	7.518	-35,4	-39,7	51,5	39,2
Lào	4.052	6.571			0,0	38,1
Ixraen	1.224	1.529	-63,1	-63,8	26,5	11,5
Ai Cập	1.122	1.179	-53,8	-52,6	19,4	10,6
Morocco	43	61	-82,3	-82,1	1,9	0,4
Nam Phi	23	18	2,7	5,5	0,2	0,2
Đài Loan	0	0	-100,0	-100,0	0,5	0,0
Tổng	10.632	16.877	-15,1	-14,0	100,0	100,0

Nguồn: Cơ quan Hải quan Trung Quốc